

UČNI NAČRT SPECIALISTIČNEGA ŠTUDIJA SYSTEMSKE PSIHOTERAPIJE (SP) na SFU Ljubljana

Tabela 1: Kratki pregled učnega načrta SP pristopa

Del izobraževanja		Št. ur
Teorija	Predavanja, seminarji, vaje	≥ 600 ur
	Študijske trojke	≥ 90 ur
Praksa	Psihosocialna praksa v učnih bazah	≥ 140 ur
	Supervizija prakse v učnih bazah	> 15 ur
	Psihosocialna praksa v Ambulanti	≥ 140 ur
	Psihiatrična praksa	≥ 140 ur
	Psihoterapevsko delo	≥ 630 ur
	Supervizija psihoterapevtske prakse	≥ 150 ur
Osebna izkušnja	Individualna osebna izkušnja	≥ 170 ur
	Skupinska osebna izkušnja	≥ 80 ur
SKUPAJ		2.155 ur

SPLOŠNI OPIS ŠTUDIJA

Glavni tematski sklopi izobraževanja iz SP so:

- Sistemske teorije: epistemologija (Bateson), hermenevtika, konstruktivizem, kibernetika drugega reda, teorija samoorganizacije, teorija nelinearnih sistemov in sinergetika, teorija konverzacije.
- Skupni dejavniki v psihoterapiji, terapevtovi in klientovi dejavniki, vzpostavljanje stika in razvijanje psihoterapevtskega delovnega odnosa; teorija objektivnih odnosov, navezanosti, Sternova teorija o prisotnosti in razvoju občutka sebe in odnosnosti.
- Čuječnost in psihoterapija. Sistemska kompetentnost po Schiepek.
- Družinski procesi in družinski cikli, družinska odnosna dinamika, družinska psihologija in patologija, salutodinamika in salutogeneza, pozitivna psihologija. Zgodovina družine in otroštva.
- Zgodovina sistemske psihoterapije, sistemski modeli, metode in tehnike s posebnim poudarkom na hipnozi, k rešitvi usmerjenem in narativnem pristopu ter vplivu postmoderne.
- Raziskave sistemske psihoterapije in raziskave psihoterapije, ki so pomembne za sistemsko psihoterapijo.
- Posebne teme v družinski psihoterapiji: delo s pari; vprašanje moči, kulture; delo z različnimi skupinami klientov – starejši, otroci, hendikepirani, kronično bolni, ljudje s psihiatričnimi diagnozami (npr. odvisnost, anksiozne in depresivne motnje itn.); ločitev, razveza, posvojitelske in rejniške družine; gejevske in lezbične družine in odnosi; sistemske družinske intervencije pri hudih in dolgotrajnih duševnih motnjah; spolnost in partnerski odnosi; nevroznanost in psihoterapija; psihotravmatologija; sistemska skupinska psihoterapija, sistemsko skupinsko delo in miljejska terapija; etika (družinske) psihoterapije.
- Temeljne značilnosti drugih psihoterapevtskih pristopov (npr. eksistencialne in humanistične, psihoanalitične in psihodinamske, kognitivno vedenjske, integrativne terapije). Njihov razvoj in položaj v Sloveniji. Psihoterapija kot samostojen poklic in akademska disciplina.

OBLIKE POUČEVANJA

Skupinska srečanja (predavanja, mini seminarji, vaje, supervizija)

Namen teh srečanj je kontinuirano spremljanje specializantov in opora pri njihovem izobraževanju ter supervizija praktičnega dela s klientskimi sistemi. Na srečanjih potekajo predavanja, bralni seminarji, praktikumi, supervizije in kolokviji.

Večdnevni blok seminarji

Blok seminarji so tridnevna (občasno tudi drugače – odvisno od potreb in gostovanja vabljenih učiteljev) skupinska oblika dela, kjer se v skladu s temo seminarja prikazuje in analizira primere dela, demonstrira in vadi psihoterapevtske metode in tehnike dela.

Supervizija v živo

Supervizija v živo je specifična oblika izobraževanja. Po eni strani je praksa (specializant dela v živo s klientskim sistemom – posameznikom, parom, družino ali skupino), po drugi strani je supervizija (pri delu ter pred njim in po njem ga spremlja supervizor), po tretji strani je za opazovalce seminarsko učenje, saj opazujejo delo, pripravo in analizo številnih supervizij in terapevtskega dela (avtentična demonstracija in analiza dela). V toku izobraževanja mora specializant izvesti najmanj 7 supervizij v živo, od katerih je ena pokrita s šolnino, ostalih 6 pa supervizant plača supervizorju po dogovoru (če dela s klienti SFU ambulate, pokrije stroške SFU, v kolikor dela s klienti v svoji praksi, pokrije stroške sam).

Vaje in intervizija s kolegi v trojicah

Udeleženci izobraževanja se morajo organizirati v trojice in se srečevati najmanj enkrat na mesec po najmanj tri šolske ure. V trojici vadijo terapevtske metode in tehnike, se pripravljajo na terapevtska srečanja, med seboj izvajajo intervizijo in si dajejo kolegialno podporo pri študiju.

Osebna izkušnja in učna terapija

Udeleženci morajo imeti po kriterijih EAP osebno izkušnjo terapevtskega dela na sebi (učna terapija) v obsegu najmanj 250 šolskih ur po kriterijih EAP. Deloma jo dobijo na blok seminarjih (npr. ko se javijo za demonstracijo ali ko vadijo na svojih temah), deloma na skupinskih srečanjih v trojicah (npr. eden se javi z osebno temo, ko drugi vadi neko terapevtsko metodo oziroma tehniko). Najmanj 150 ur osebne izkušnje pa morajo udeleženci izobraževanja opraviti pri kvalificiranem psihoterapevtu za učno terapijo (sezname teh terapevtov vodi SIP). Ta del izobraževanja si specializanti organizirajo in plačajo sami. Če je specializant že opravil določen del osebne izkušnje, mu študijska komisija SIP na podlagi potrdila to prizna.

Praktično delo s klientskimi sistemi pod supervizijo

Da lahko študenti začnejo delati s klientski pod supervizijo in dobijo naziv specializant/ka sistemske psihoterapije pod supervizijo, morajo opraviti:

- najmanj dva letnika štiritletnega oz. en letnik triletnega študija SP,
- najmanj 80 ur osebne izkušnje,
- pogovor z vodjo študija, po katerem dobijo pisno dovoljenje vodstva študija.

Specializanti morajo opraviti najmanj 630 šolskih ur praktičnega dela z najmanj 150 urami supervizije. Ta lahko poteka v skupini ali individualno, vendar se mora nanašati na specializantove primere. Udeleženci morajo evidentirati vsa terapevtska srečanja s klientskimi sistemi, ki jih vodijo pod supervizijo

PRVI (PRIPRAVLJALNI) LETNIK

Predmetnik

Oblika vsebine		Predmet	Št. ur
SEMINARJI	1.	Uvod v sistemsko psihoterapijo I	4
	2.	Psihiatrija (II)	30
	3.	Otroška in adolescentna psihiatrija	30
	4.	Psihofarmakologija	45
	5.	Psihosomatika	30
	6.	Znanstvena raziskovalna metodologija v psihoterapiji (II)	15
	7.	Uvod v sistemsko psihoterapijo II	6
		Skupaj	160 ur
PRAKSA	8.	Psihosocialna praksa v učnih bazah	140
	9.	Supervizija psihosocialne prakse	10
OSEBNA IZKUŠNJA	10.	Skupinska osebna izkušnja	20 ur
SKUPAJ			330 ur

SPLOŠNI OPIS LETNIKA:

Splošni cilj prvega (pripravljalnega) letnika je spoznavanje s splošnimi vsebinami, ki so pomembne za psihoterapijo, razvojnimi teorijami v razvojni psihologiji, psihopatologijo, psihodiagnostiko, psihofarmakologijo, rehabilitacijsko in specialno pedagogiko (preventivo), znanstveno raziskovalno metodologijo v psihoterapiji.

Splošne vsebine iz prvega letnika dogradimo s specifičnimi vsebinami, ki sledijo v naslednjih letnikih.

DRUGI LETNIK

Predmetnik:

Oblika vsebine	Vsebina		Št. ur
SEMINARJI	1.	Družinski procesi 1: Starševstvo in medgeneracijski prenos	28
	2.	Epistemologija psihoterapije 1	6
	3.	Raziskave v sistemski psihoterapiji	6
	4.	Epistemologija psihoterapije 2	36
	5.	Opazovanje, ocenjevanje in opisovanje psihoterapije	6
	6.	Osnove sistemske in družinske psihoterapije 1	20
	7.	Osnove sistemske in družinske psihoterapije 2	20
	Skupaj		122 ur
PRAKSA	9.	Psihosocialna praksa: Igre vlog	35
	10.	Psihiatrična praksa	140
	Skupaj		175 ur
OSEBNA IZKUŠNJA	11.	Individualna osebna izkušnja	30*
	12.	Skupinska osebna izkušnja	60
	Skupaj		90 ur
SKUPAJ			387 ur

* Priporočeno

DODATNE OBVEZNOSTI

Druge obveznosti:

- **Pisanje dnevnika oz. refleksije osebnega procesa (doživljanja):** specializant vsako šolsko leto piše dnevnik oz. refleksijo osebnega in strokovnega procesa (doživljanja, učenja), v obsegu minimalno 1000 besed mesečno (2 strani); do 31. 1. oz. 30. 6. mentorici odda izbrane dele dnevnika oz. daljšo refleksijo v obsegu vsaj 3000 besed (6 strani) mentorici (vključiti refleksije izkušenj s študijske trojke). Dnevnik odda mentorici letnika ob koncu vsakega semestra, mentorica ji odgovori individualno ali na skupinskem srečanju; posamezna učiteljica lahko zahteva pisanje posebnega dnevnika za urjenje v spretnostih pri predmetu, ki ga predava (npr. pri predmetu Hipnoza) – smiselno je, da so deli takega posebnega dnevnika vključeni v letni dnevnik osebnega in strokovnega razvoja.

- **Študijske trojke: 1 x mesečno oz. vsaj 10 srečanj po minimalno 3 šolske ure:** trojke se sestajajo mesečno po najmanj 3 ure, tako da v enem šolskem letu izvedejo minimalno 10 x 3 ure. Vsebina urjenja v trojkah se določi glede na navodila za naloge, ki jih specializantom dajo učiteljice pri posameznih predmetih.

- **Opazovanje supervizije v živo (SVŽ) oz. terapij v okviru Psihoterapevtske ambulante SFU:** specializant ima v času študija SP obveznost izvesti **sedem supervizij v živo** (po 3 ure), in sicer izvede **tri** v SPEC-3 ter MAG-1 in **štiri** v SPEC-4 ter MAG-2 v programu SP. Poleg tega mora **opazovati 10 supervizij v živo**, ki jih izvedejo kolegi.

SPLOŠNI OPIS LETNIKA

V drugem letniku se študentje seznani z metodo Reke življenja in drugimi analognimi tehnikami, ki so značilne za sistemsko psihoterapijo. Spoznavati začnejo epistemologijo, ki je opredeljena kot veda o tem, kako vemo, kar vemo oz. kako spoznavamo in razlagamo ne samo psihoterapijo, temveč tudi pojave v vsakdanjem življenju. Vse teorije in načine ravnanja, ki jih spoznajo, lahko študenti preizkusijo v igrah vlog in praktičnih vajah na seminarjih.

TRETJI LETNIK

Predmetnik:

Oblika vsebine	Predmet		Št. ur
SEMINARJI	1.	Epistemologija psihoterapije 3 Lea	18
	2.	Skupni dejavniki v psihoterapiji: terapevtski delovni odnos v sistemski psihoterapiji	10
	3.	Osnove sistemske in družinske psihoterapije 4: Konceptualizacija primera, sinergetsko procesno upravljanje	20
	4.	Hipnoza v psihoterapiji	38
	5.	Družinski procesi 2: Partnerstvo – sistemsko razumevanje	28
	6.	Rekonstrukcija družine	41
	7.	Partnerska terapija: Seminar s partnerji	20
	8.	Narativni pristopi v psihoterapiji	24
	9.	Supervizija v živo 1, 2, 3	12
Skupaj			211 ur
PRAKSA	10.	Psihosocialna praksa v Ambulanti SFU Ljubljana	45
	11.	Psihosocialna praksa: Igre vlog	60
	Skupaj		115 ur
OSEBNA IZKUŠNJA	12.	Individualna osebna izkušnja	30 ur*
SKUPAJ			346 ur

* Priporočeno

DODATNE OBVEZNOSTI

Druge obveznosti:

- **Pisanje dnevnika oz. refleksije osebnega procesa (doživljanja):** specializant vsako šolsko leto piše dnevnik oz. refleksijo osebnega in strokovnega procesa (doživljanja, učenja), v obsegu minimalno 1000 besed mesečno (2 strani); do 31. 1. oz. 30. 6. mentorici odda izbrane dele dnevnika oz. daljšo refleksijo v obsegu vsaj 3000 besed (6 strani) mentorici (vključiti refleksije izkušenj s študijske trojke). Dnevnik odda mentorici letnika ob koncu vsakega semestra, mentorica ji odgovori individualno ali na skupinskem srečanju; posamezna učiteljica lahko zahteva pisanje posebnega dnevnika za urjenje v spretnostih pri predmetu, ki ga predava (npr. pri predmetu Hipnoza) – smiselno je, da so deli takega posebnega dnevnika vključeni v letni dnevnik osebnega in strokovnega razvoja.

- **Študijske trojke: 1 x mesečno oz. vsaj 10 srečanj po minimalno 3 šolske ure:** trojke se sestajajo mesečno po najmanj 3 ure, tako da v enem šolskem letu izvedejo minimalno 10 x 3

ure. Vsebina urjenja v trojkah se določi glede na navodila za naloge, ki jih specializantom dajo učiteljice pri posameznih predmetih.

- **Opazovanje supervizije v živo (SVŽ) oz. terapij v okviru Psihoterapevtske ambulante SFU:** specializant ima v času študija SP obveznost izvesti **sedem supervizij v živo** (po 3 ure), in sicer izvede **tri** v SPEC-3 ter MAG-1 in **štiri** v SPEC-4 ter MAG-2 v programu SP. Poleg tega mora **opazovati 10 supervizij v živo**, ki jih izvedejo kolegi.

SPLOŠNI OPIS LETNIKA

V tretjem letniku študentje nadgradijo znanje epistemologije in se spoznajo z osnovami hipnoze kot konteksta za učinkovitejše izvajanje psihoterapije ter hipnotičnimi tehnikami, ki jih lahko uporabijo pri delu s klienti. Dodana vrednost tega letnika, saj podobnih seminarjev ni v izobraževanjih iz drugih pristopov, sta tudi seminarja, kjer je poudarek na delu na sebi, to sta seminar s partnerji in seminar rekonstrukcije družine. Prvi poleg uvajanja v področje partnerske terapije omogoča tudi izkušnjo učenja o aktualnih ali prejšnjih partnerskih odnosih, medtem ko drugi omogoča rekonstrukcijo družinske zgodovine do treh ali štirih rodov v preteklost in omogoča uvid v transgeneracijski prenos.

ČETRTI LETNIK

Predmetnik:

Oblika vsebine	Predmet		Št. ur
SEMINARJI	1.	Izbrane teme v sistemski psihoterapiji: psihoterapija travme in potravmatska rast	27
	2.	Izbrane teme v partnerski terapiji	24
		Osnove sistemske in družinske psihoterapije 3: Krizne Intervencije	10
	3.	Epistemologija psihoterapije 4	18
	4.	Supervizija v živo 4, 5, 6, 7	12
	5.	Zaključni seminar	20
	Skupaj		111 ur
PRAKSA	7.	Psihoterapevtska praksa v Ambulanti SFU Ljubljana	150 ur*
OSEBNA IZKUŠNJA	9.	Individualna osebna izkušnja	30 ur*
SKUPAJ			291 ur

* Priporočeno

DODATNE OBVEZNOSTI:

Druge obveznosti:

- **Pisanje dnevnika oz. refleksije osebnega procesa (doživljanja):** specializant vsako šolsko leto piše dnevnik oz. refleksijo osebnega in strokovnega procesa (doživljanja, učenja), v obsegu minimalno 1000 besed mesečno (2 strani); do 31. 1. oz. 30. 6. mentorici odda izbrane dele dnevnika oz. daljšo refleksijo v obsegu vsaj 3000 besed (6 strani) mentorici (vključiti refleksije izkušenj s študijske trojke). Dnevnik odda mentorici letnika ob koncu vsakega semestra, mentorica ji odgovori individualno ali na skupinskem srečanju; posamezna učiteljica lahko zahteva pisanje posebnega dnevnika za urjenje v spretnostih pri predmetu, ki ga predava (npr. pri predmetu Hipnoza) – smiselno je, da so deli takega posebnega dnevnika vključeni v letni dnevnik osebnega in strokovnega razvoja.

- **Študijske trojke: 1 x mesečno oz. vsaj 10 srečanj po minimalno 3 šolske ure:** trojke se sestajajo mesečno po najmanj 3 ure, tako da v enem šolskem letu izvedejo minimalno 10 x 3 ure. Vsebina urjenja v trojkah se določi glede na navodila za naloge, ki jih specializantom dajo učiteljice pri posameznih predmetih.

- **Opazovanje supervizije v živo (SVŽ) oz. terapij v okviru Psihoterapevtske ambulante SFU:** specializant ima v času študija SP obveznost izvesti **sedem supervizij v živo** (po 3 ure), in sicer izvede **tri** v SPEC-3 ter MAG-1 in **štiri** v SPEC-4 ter MAG-2 v programu SP. Poleg tega mora **opazovati 10 supervizij v živo**, ki jih izvedejo kolegi.

SPLOŠNI OPIS LETNIKA

V četrtem letniku študentje svoje teoretično znanje in znanje za ravnanje nadgradijo za delo s travmo, ki predstavlja najzahtevnejše poglavje izobraževanja iz psihoterapije, poglobijo razumevanje epistemologije in spoznajo narativne psihoterapevtske metode. S supervizijami v živo pridobijo edinstveno izkušnjo dela s klientskimi sistemi pred kolegi ob asistenci supervizorja, svoje znanje pa zaokrožijo na zaključnem seminarju, ki je hkrati del priprav na zaključni specialistični izpit.

